

Заменице

Заменице су променљиве речи. Оне се односе на лица, ствари, особине, односно замењују именице или придеве. Деле се на именичке и придевске.

1. Именичке заменице

Именичке заменице замењују именице. У реченици су самосталне и врше службу субјекта или објекта.

Именичке заменице се деле на: личне и неличне

1. 1. Личне именичке заменице

Личне именичке заменице имају род и број.

Једнина: 1. ја 2. ти 3. он, она, оно

Множина: 1. ми 2. ви 3. они, оне, она

Повратна лична заменица за сва лица (промена по падежима):

Н. – ; Г. (од) себе; Д. себи; А. себе/се; В. – ; И. (са) собом; Л. (о) себи.

1.2. Неличне именичке заменице

Неличне именичке заменице не разликују лица и имају један облик који се користи за оба броја и сва три рода.

Деле се на: упитне (**ко, шта**), неодређене (**неко, нешто**), одричне (**нико, ништа**), опште (**свако, свашта**)

2. Придевске заменице

Придевске заменице замењују придеве. У реченици су несамосталне речи и имају функцију атрибута или дела именског предиката. Као и придеви, слажу се са именицом у роду, броју и падежу.

Придевске заменице се деле на: присвојне, показне, упитно – односне, неодређене, одричне, опште

2.1. Присвојне заменице

Присвојне (посесивне) придевске заменице означавају припадање бића и предмета појединим лицима.

Једнина: 1. лице: мој, моја, моје; моји, моје, моја;

2. лице: твој, твоја, твоје; твоји, твоје, твоја;

3. лице: његов, његова, његово; његови, његове, његова, њезин (њен) њезин (њен)

Множина: 1. лице: наш, наша, наше; наши, наше, наша;

2. лице: ваш, ваша, ваше; ваши, ваше, ваша;

3. лице: њихов, њихова, њихово; њихови, њихове, њихова

Присвојна заменица за свако лице означава да објекат припада субјекту и иста је за сва лица.

једнина: свој, своја, своје; Ја читам **своју** књигу. множина: своји, своје, своја. Ми читамо **своју** књигу.

2.2.Показне заменице

Овим заменицама се упућује на бића и предмете и њихове особине.

1. лице:

за бића и предмете: овај, ова, ово; ови, ове, ова;

за величину: оволики, оволика, оволико; оволики, оволике, оволика;

за особину: овакав, оваква, овакво; овакви, овакве, оваква;

2. лице:

за бића и предмете: тај, та, то; ти, те, та;

за величину: толики, толика, толико; толики, толике, толика;

за особину: такав, таква, такво; такви, такве, таква;

3. лице:

за бића и предмете: онај, она, оно; они, оне, она;

за величину: онолики, онолика, онолико; онолики, онолике, онолика;

за особину: онакав, онаква, онакво; онакви, онакве, онаква;

2.3.Упитно – односне заменице

Упитне и односне заменице имају исте облике, али различита значења у реченици. Упитне заменице се користе у упитним реченицама, а односне се односе на неку другу реч у реченици.

Пример:

Чија је ово књига? (упитна заменица у упитној реченици)

Читам књигу **коју** је написао Бранко Ћопић. (односна заменица)

за бића и ствари: који, која, које; који, које, која;

за величину: колики, колика, колико; колики, колике, колика;

за особину: какав, каква, какво; какви, какве, каква;

за припадност: чији, чија, чије; чији, чије, чија;

2.4.Неодређене заменице

Неодређене придевске заменице указују на непознату личност или предмет, непознате особине именице уз коју стоје.

за ствари и бића: неки, нека, неко; неки, неке, нека;

за величину: неколик, неколика, неколико; неколики, неколике, неколика;

за особину: некакав, некаква, некакво; некакви, некакве, некаква;

за припадност: нечији, нечија, нечије; нечији, нечије, нечија

2.5.Одричне заменице

Одричне придевске заменице одричу да се неког или нечег тиче оно што се износи у реченици.

за ствари и бића: никоји, никоја, никоје; никоји, никоје, никоја;

за особину: никакав, никаква, никакво; никакви, никакве, никаква;

за припадност: ничији, ничија, ничије; ничији, ничије, ничија;

2.6.Опште заменице

Опште придевске заменице упућују на сва лица, предмете и особине о којима се говори.

за ствари и бића: сваки, свака, свако; сваки, сваке, свака;

за особину: свакакав, свакаква, свакакво; свакакви, свакакве, свакаква;

за припадност: свачији, свачија, свачије; свачији, свачије, свачија;

Овде припадају и остале:

ма који, ма чији, ма какав, ма колики

било који, било чији, било какав, било колико

који год, чији год, какав год, колики год

ПОМОЋ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ВРСТЕ, ПОДВРСТЕ И ПАДЕЖА ЗАМЕНИЦА

1. За сваку заменицу треба најпре одредити врсту – да ли је именичка или придевска:

- Именичка заменица је самостална, као и именица – Неко је дошао.
- (одговор на питање *Ко је дошао?* гласи: НЕКО)
- Придевска заменица стоји уз именицу и ближе је одређује, као и придев – Неки човек је дошао.
- (заменица *неки* стоји уз именицу *човек*, показује *који човек*, одговор на питање *Ко је дошао?* гласи НЕКИ ЧОВЕК, а не само *неки!*)

2. За сваку заменицу затим треба одредити подврсту!

пр. неко

- врста: именичка заменица
- подврста: нелична, неодређена заменица

пр. неки (човек)

- врста: придевска заменица
- подврста: неодређена заменица

3. Падеж, број и род придевске заменице се одређује тако што се посматра заједно са именицом уз коју стоји, јер се са њом слаже у роду, броју и падежу (као и придев).

пр. неки (човек) – Ко је дошао? – НОМИНАТИВ ЈЕДНИНЕ, МУШКИ РОД